

A thick black L-shaped frame is positioned on the left and bottom edges of the slide, framing the central text.

SÉMANTICKÉ ASPEKTY KATALOGIZACE III.

9. 10. 2017

PhDr. Jiří Stodola, PhD.

Znaky

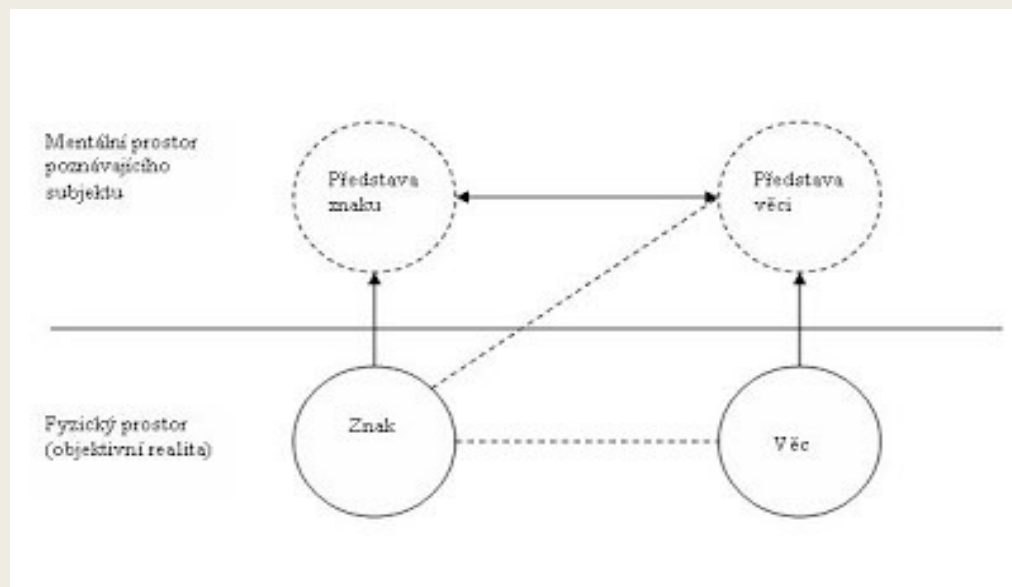
- Věci, které se k jiným věcem vztahují vztahem reprezentace.
- Zastupují jiné věci.
- Znaky
  - *přirozené (kouř je znak ohně)*
  - *Konvenční (slova) – vznikly dohodou*

Definice znaku

Sv. Augustin:

- Znak je totiž věc, která působí, že člověku vytane na mysli kromě představy, kterou vnuká smyslům, ještě něco jiného
- 1) **Slovo** vyvolá
- 2) **představu** sebe sama a
- 3) **představu**
- 4) **označené věci**

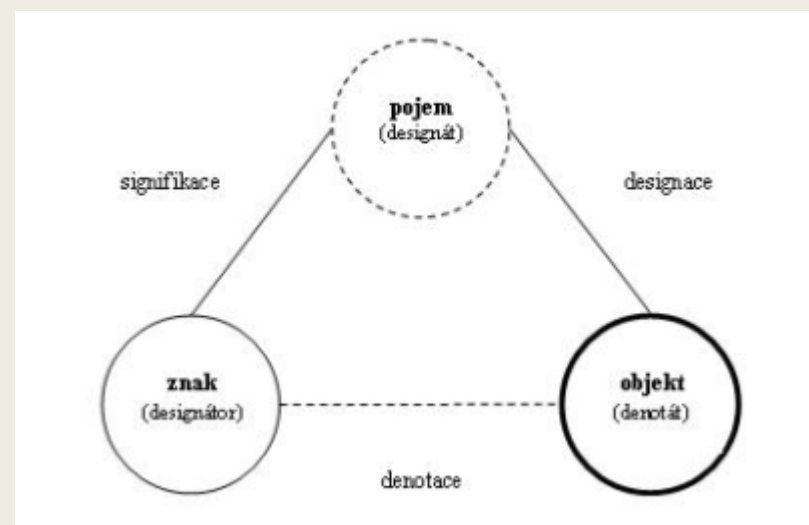
Struktura znaku

Trojúhelník reference

ARISTOTELES	:	Vášeň duše
STOICI	:	<i>Sémainómenon</i>
AUGUSTINUS	:	<i>Verbum mentis</i>
ABÉLARD	:	<i>Intellectus / Sententia</i>
OCKHAM	:	<i>Conceptus</i>
LOCKE	:	<i>Nominal essence</i>
FREGE	:	<i>Sinn</i>
PEIRCE	:	<i>Immediate Object</i>
CARNAP	:	<i>Sense, Intension</i>
OGDEN &		
RICHARDS	:	<i>Reference</i>
MORRIS	:	<i>Significatum</i>
SAUSSURE	:	<i>Signifié</i>

ARISTOTELES	:	Slovo	Věci a fakta
STOICI	:	<i>Sémainon</i>	<i>Tynchanon</i>
AUGUSTINUS	:	<i>Verbum vocis</i>	<i>Res</i>
ABÉLARD	:	<i>Vox</i>	<i>Res</i>
OCKHAM	:	<i>Terminus</i>	<i>Res</i>
LOCKE	:	<i>Name</i>	<i>Thing</i>
FREGE	:	<i>Zeichen</i>	<i>Bedeutung</i>
PEIRCE	:	<i>Representamen</i>	<i>Dynamical Object</i>
CARNAP	:	<i>Sign</i>	<i>Extension</i>
OGDEN &			
RICHARDS	:	<i>Symbol</i>	<i>Referent</i>
MORRIS	:	<i>Sign-vehicle</i>	<i>Denotatum</i>
SAUSSURE	:	<i>Signifiant</i>	
HELMSELEV	:	<i>Výraz</i>	Substance nebo materiál (?)

Objekt

- Aktuálně nebo potenciálně jsoucí věc, v naší terminologii individuum-substance, individuum-akcident, vztah, agregát
- Formální objekt – to, co je na objektu vystiženo pojmem (je tu jakési spojení s pojmem)
- Materiální objekt – objekt se vším, co mu náleží

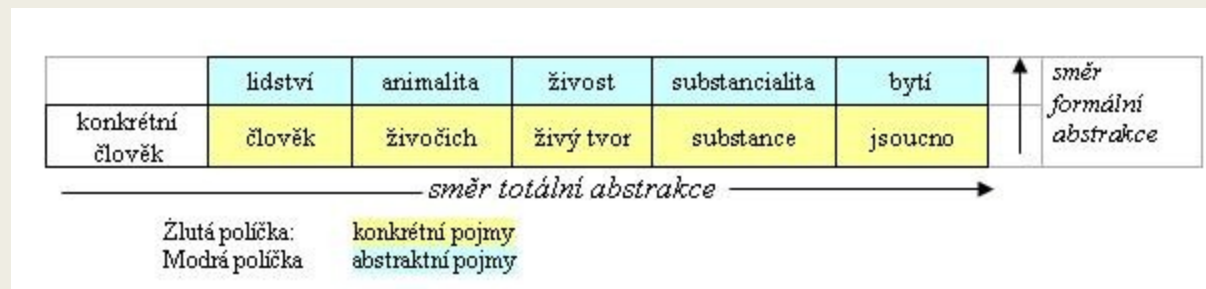
Pojem

- Přirozený a formální znak objektu – není otázkou konvence, zpřítomňuje objekt bezprostředně
- **Subjektivní pojem** – součást mysli poznávajícího
- **Objektivní pojem** – pojem kladený jako objekt, jde de facto o objekt v úpravě pro myšlení (obecnost) – entity ve FRBR
- **Obsah pojmu** – to, co pojem vystihuje na objektu, obsah vyjádřen pomocí známek, tj. jiných pojmů
- **Rozsah pojmu** – soubor objektů, kterým se dá pojem přidělit
- Mezi obsahem a rozsahem je **nepřímá úměra**

Dělení pojmů podle obsahu

- **Kladné** (existence)
- **Záporné** (nedostatek)
- **Jednoduché** (jedna esence – Sokrates)
- **Složené** (více esencí, agregáty – les)
- **Absolutní** (označují pouze předmět pojmu)
- **Konotativní** (zpřítomňují něco dalšího, např. pojmy akcidentu zpřítomňují substanci)

- **Konkrétní**
- **Abstraktní**

Dělení pojmů podle rozsahu

- **Singulární** – Sokrates
- **Obecné** – pes
- **Kolektivní** – Masarykova univerzita, les
- **Transcendentální** – jsoucno, informace

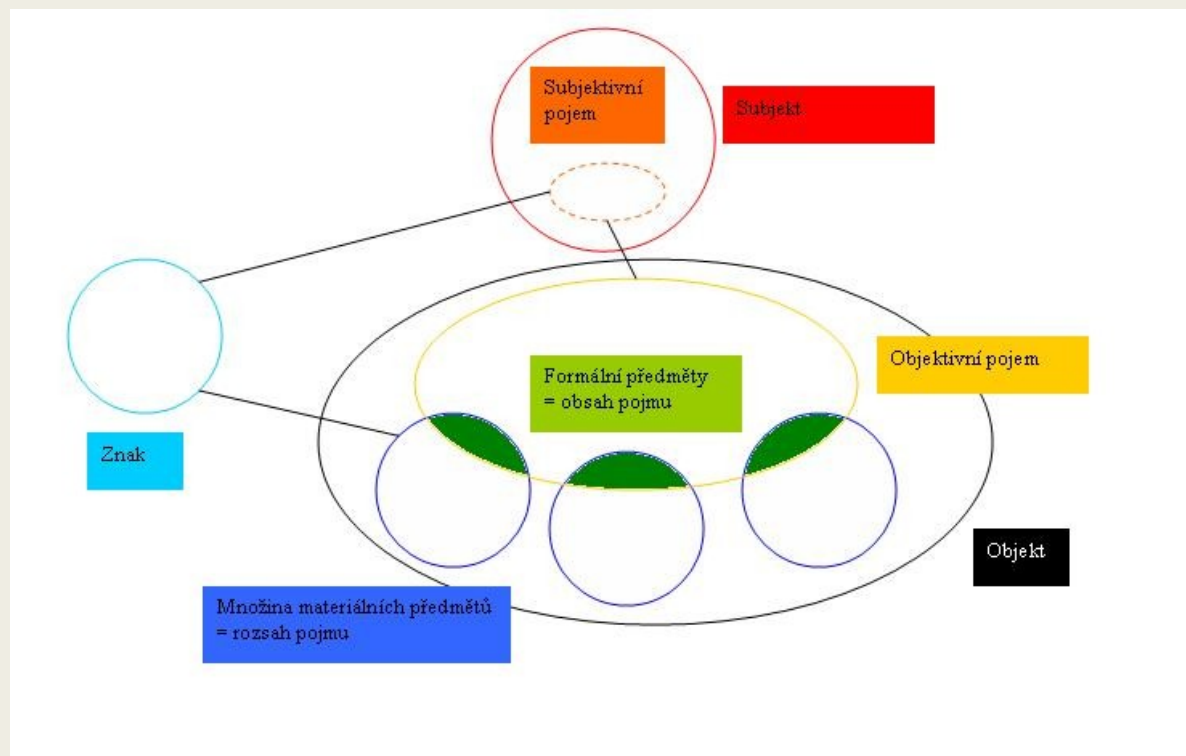
Další dělení pojmů

- **Identické** – když mají stejné virtuální znaky, když jsou vystiženi pomocí jiných aktuálních znaků, jsou informativní (Walter Scott = autor Vawerley)
- **Různé** - jiný obsah
- **Slučitelné** – spojením nevzniká spor
- **Neslučitelné** – spojením vzniká spor
- **Nadřazené** – zahrnuje podřazené pojmy
- **Podřazené** – jsou obsaženy v nadřazených pojmech

Znak

- Konvenční a instrumentální znak objektu, tj. dán dohodou a je třeba vždy rozpoznat jeho označující funkci
- Označuje objekty prostřednictvím pojmů

Diferenciovaný trojúhelník reference

Rozdělení znaků a věcí

ZNAKY	obecné	instrumentální	klasifikační termín: „člověk“	charakterizační termín: „rozumný“	typizační termín agregátu: „vysoká škola“
		formální	2. substance: člověk	2. akcident: rozumný	typ agregátu: vysoká škola
	kolektivní	instrumentální			vlastní jméno agregátu: „Masarykova univerzita“
		formální			pojem agregátu: pojem Masarykovy univerzity
	singulární	instrumentální	vlastní jméno substance: „Petr“	vlastní jméno akcidentu: „Petrova inteligence“	
		formální	pojem konkrétní substance: pojem Petra	pojem konkrétního akcidentu: pojem Petrovy inteligence	
VĚCI			1. substance: Petr	1. akcident: Petrova inteligence	agregát: Masarykova univerzita

Bibliografický záznam a FRBR

w	work	dílo
e	expression	vyjádření
m	manifestation	provedení
i	item	jednotka
p	person	osoba
cb	corporate body	korporace
c	concept	pojem
o	object	objekt
e	event	akce
pl	place	místo

